

ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

М. Мороз, студент,

О. Мороз, канд. екон. наук, доцент

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Сучасні вимоги до транспортних систем ставлять перед ними завдання підвищення ефективності та зручностей для пасажирів. У цьому контексті логістичний підхід визначається як важливий інструмент для досягнення цих цілей в галузі пасажирських перевезень.

Перш за все, логістика у пасажирських перевезеннях включає в себе оптимізацію всіх етапів перевезень, починаючи від планування маршрутів та закінчуючи обслуговуванням пасажирів. Ефективне використання транспортних ресурсів та оптимальний розподіл їх за допомогою логістичних стратегій можуть значно скоротити час подорожей та забезпечити пасажирів швидким та комфортним перевіз.

Одним із ключових аспектів логістичного підходу є використання технологій для забезпечення точності та ефективності. Сучасні системи моніторингу та управління дозволяють в режимі реального часу відслідковувати рух транспортних засобів, уникати заторів та неточностей у графіках руху, що веде до зниження затрат та оптимізації часу перевезень.

Логістичний підхід також враховує важливість співпраці між різними видами транспорту та перевізниками. Інтеграція різних видів перевезень у єдину систему дозволяє забезпечити найбільш ефективне використання існуючої інфраструктури та ресурсів. Пасажир може легко переміщатися між різними видами транспорту, надаючи йому більше варіантів для вибору оптимального та зручного маршруту.

Окрім цього, логістичний підхід активно враховує аспекти екологічної стійкості. Оптимізація маршрутів, використання енергоефективних транспортних засобів та впровадження нових технологій допомагають зменшити викиди та сприяють створенню більш екологічно чистого та сталого транспортного середовища.

Систему міських пасажирських перевезень можна розглядати з двох сторін. З одного боку вона виступає як сфера ринкових відносин, область взаємодії пасажирів як споживачів транспортних послуг та суб'єктів підприємницької діяльності різних форм власності, що забезпечують перевезення мешканців міста.

З іншого боку міський пасажирський транспорт є елементом соціальної інфраструктури, що забезпечує життєдіяльність міста і яка передбачає загальну доступність транспорту та можливість для жителів міста задовольнити з його допомогою свої транспортні потреби.

Використання логістичного підходу на пасажирському транспорті, за яким міський транспортний комплекс розглядається як структурована система, і процес перевезення – як логістичний ланцюг операторів і об'єктів інфраструктури, що взаємодіють за допомогою логістичних зв'язків, дозволяє оптимізувати процес виробництва транспортних послуг, забезпечити задоволення потреб різних категорій населення на основі раціонального використання наявних економічних ресурсів [3, с.129].

Відсутність логістичного підходу до управління громадським транспортом створює проблеми його ефективного використання, зокрема:

- планування перевезень пасажирів в першу чергу засновано на звітних даних і обліку тимчасового чинника без належного економічного обґрунтування;

- залишаються маловивченими фактори, що визначають обсяг і структуру пасажирських перевезень;
- значні упущення допускаються при плануванні роботи рухомого складу і обслуговуючого персоналу, зайнятого пасажирськими перевезеннями, експлуатаційних витрат і собівартості перевезень;
- тарифна система громадського транспорту містить соціальне навантаження, деформуючу реальне ціноутворення;
- не в повній мірі використовуються можливості громадського транспорту в підвищенні експлуатаційної швидкості, зростанні продуктивності праці, зниженні собівартості, підвищенні рентабельності пасажирських перевезень і культури обслуговування пасажирів [1, с. 23].

Логістичний підхід до керування потоками пасажирів передбачає об'єднання окремих етапів перевезення в єдину систему, яка може забезпечити високоякісні транспортні послуги для населення за мінімальними витратами. Використання логістики у керуванні пасажирськими перевезеннями дозволяє вживати системний підхід у їхньому вивченні. Це впливає з ускладненого характеру взаємодії елементів (відрізків) та їхніх функцій, а також впливу значної кількості стохастичних факторів зовнішнього середовища. В той же час цілісність логічної системи обумовлена спільною цільовою функцією, яка не є характерною жодному з окремих її елементів. Ієрархічність цієї системи проявляється у підпорядкуванні відрізків елементів більш високого рівня лінійному та функціональному логістичному управлінню. Ще однією особливістю пасажирської логістики є її адаптованість, яка виявляється у здатності функціонувати в умовах вираженої невизначеності.

Узагальнюючи, логістичний підхід в пасажирських перевезеннях не лише спрощує і оптимізує їхню організацію, але і відкриває шляхи для покращення якості та зручності послуг. Його впровадження в сучасні транспортні системи є кроком до передового та ефективного майбутнього у галузі пасажирських перевезень.

Список використаних джерел

1. Полякова О. М., Шраменко О. В. Сучасні тенденції розвитку транспортно-логістичної інфраструктури в Україні і світі. Вісник економіки транспорту і промисловості. Харків, 2017. № 58. С. 126–134.
2. Moroz, O.V. and Moroz, M.M., 2014. Specific features of city public transport financing (Kremenchuk case study). *Actual Problems of Economics*, 160(1), pp. 239–246.
3. Moroz, M.M., 2015. Defining the term and the volume of investments on reduction to necessary structure of rolling stock of passenger public transport (Kremenchuk city case study). *Actual Problems of Economics*, Vol. 166 (4), p235–243.
4. Мороз М.М., Левковець П.Р., Мороз О.В. Удосконалення перевезень пасажирів м. Кременчук. Управління проектами, системний аналіз і логістика: науковий журнал. Вип. 7. Київ: НТУ, 2010. С. 304–308.
5. Мороз М.М. Підвищення ефективності технологічного процесу транспортного обслуговування м. Кременчук. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Харків: НТУ «ХПІ», 2014. № 43. С. 103–109.
6. V. Zahorianskyi, O. Zahorianska, M. Moroz and O. Moroz, "Development of a Model for Minimizing the Energy Costs of the Transport and Technological Complex," *2022 IEEE 4th International Conference on Modern Electrical and Energy System (MEES)*, Kremenchuk, Ukraine, 2022, pp. 1-5, doi: 10.1109/MEES58014.2022.10005635.
7. Мороз М. М.; Труніна І. М., Мороз О.В. Оптимізація логістичної діяльності переробного підприємства. *Науковий вісник*, 2021, с. 63.